

OPINIA

nățională

Revistă săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național
editată de FUNDATIA "ROMÂNIA DE MÂINE"

DEMOCRAȚIA, ÎNVĂȚĂMÂNTUL SI MULTICULTURALITATEA

Prof.univ.dr. Aurelian BONDREA

La începutul actualei sesiuni parlamentare, Comisia de Învățământ a Camerei Deputaților, debătând controversata Ordonanță de urgență din 1997 privind modificarea Legii Învățământului, a dat forma finală unuiu dintre articolele care, de peste un an de zile, îneapsă flacără disputelor politice. Acest articol, convenit cu majoritate de voturi, propune plenului Camerei Deputaților, ca amendament la Legea Învățământului, următoarea prevedere sau reglementare:

„În învățământul universitar de stat se pot înființa, la cerere, în condițiile legii, numai în

cadrul instituțiilor multiculturale (subl.ns-A.B.), grupe și secții în limbile minorităților naționale”.

Se știe despre ce este vorba și de ce un asemenea subiect a devenit de largă audiență în opinia națională, aprinzând uneori spiritele, mai ales în cercurile politice, problemă care, precizăm de la început, rămâne deliberat în afara reflectiilor care urmează. Ceea ce dorim să supunem însă atenției, în cadrul ciclului de abordări consacrate reformei învățământului¹, care reprezintă una din componente majore ale vieții naționale, este raportul calitativ, organic

dintre democrație, învățământ și multiculturalitate.

De altfel, nu fără temei, legea din 1995, oglindind spiritul și principiile Constituției, stabilea că **învățământul constituie prioritate națională**, de unde rezultă cu limpezime că, în conținutul și desfășurarea ei, strategia reformei școlare, la toate nivelele, trebuie să fie subordonată interesului național, cauză modernizării proceselor instructiv-educative, asigurării unor structuri organizatorice și instituționale dinamice și eficiente, a unei baze materiale adecvate. Înfăptuirea unor asemenea obiective are drept suport instaurarea și afirmarea democrației pluraliste, generoasa deschidere către valorile științei și culturii moderne, universale.

(Continuare în pag. 6)

**Concurs
de
admitere
la
Universitatea
„Spiru
Haret”
Sesiunea
septembrie
1998**

pag. 3

**Festivalul
„George
Enescu”**

pag. 5

Noul an de învățământ și LEGISLAȚIA ȘCOLARĂ

Prof.univ.dr. Andrei MARGA,
Ministrul Educației Naționale

Ce ce au analizat riguros reglementările de bază din legislația învățământului din țara noastră – Legea Învățământului (1995), Ordonanța de urgență nr.36 (1997), Statutul personalului didactic (1997) – au observat la timp imprejurarea că ele confințesc situația învățământului de la data respectivă, dar nu pot susține o reformă reală a educației. Opțiunile centraliste și egalitariste se adaugă, în reglementările amintite, evidentei asincronii, sub multe aspecte, cu legislațiile reformatoare. Pe măsură ce aceste reglementări au fost puse în aplicare, au început să iasă la iveală lacunile lor. În momentul în care s-a trecut la o reformă de conținut a învățământului, au devenit perceptibile limitele lor. Între timp, însă, în aproape toate țările Europei Centrale și Răsăritene, a debutat la două generație de reglementări reformatoare de după 1989, încât problema unei reforme a însăși legislației învățământului din țara noastră s-a deschis cu claritate.

Expertizele interne și internaționale efectuate în învățământul românesc, în 1997, au arătat că reforme stagnează, iar la Ministerul Educației Naționale ea a fost percepută ca ceva alături de administrarea curentă a învățământului, și nu problema

crucială a acestia. Am procedat, din decembrie 1997, la reorganizarea administrației în jurul reformei reale și cuprinzătoare a învățământului, o reformă care nu se mai amână, ci se face sub ochii noștri, acum. Atunci când, pe baza a numeroase expertize naționale, a analizelor operate de instituții internaționale, a semnalărilor multor părinți, elevi, studenți, profesori, am căutat să configurăm ce este de atins în învățământ și ce este de făcut pentru aceasta, ne-am dat seama, încă o dată, că nu este posibilă reforma învățământului de care România are nevoie dacă nu se reformează însăși legislația învățământului.

(Continuare în pag. 4)

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ LA ORA ADEVĂRULUI

- Convorbire cu acad. Marius PECULEA,
secretar general al ACADEMIEI ROMÂNE,
directorul

INSTITUTULUI DE CERCETARE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR
ÎN DOMENIUL TEHNICII ȘI TEHNOLOGIILOR AVANSATE
AL FUNDАIEI „ROMÂNIA DE MÂINE”

■ Stimate domnule profesor, întruniti calitățile cercetătorului de performanță, ale managerului și universitarului, iar prin actuala dumneavoastră funcție în cadrul Academiei Române, definiți o imagine de ansamblu asupra cercetării științifice românești; cunoașteți, aşadar, din interior criza cu care cercetarea se confruntă astăzi; în termeni obișnuiți, cum ați defini această criză?

- Nu i-aș spune chiar o criză, ci o situație aparte, o situație cu o evoluție care depinde de atitudinea cercetătorilor, de inițiativa, de calitatea și intensitatea muncii lor. Dacă sunt hotărâți să nu aștepte ca alții să le rezolve problemele, trebuie să aibă inițiativă, iar prima inițiativă acți vizată finalitatea muncii. Fiecare cercetător în parte este chemat acum să muncească spre a vinde, nu doar spre a

produce. Acesta este sensul economiei de piață și trebuie să-l acceptăm ca atare, iar spre a vinde trebuie să producă ceea ce este necesar. Cercetătorul nu trebuie să ceară, ci să ofere ceea ce să fie util. Să propună, deci, programe de cercetare care să fie finanțate în raport de utilizitatea lor.

■ Si cine să elaboreze asemenea programe de cercetare?

- Cercetătorii însăși pentru că ei știu cel mai bine de ceea ce este nevoie și de ceea ce sunt capabili.

■ Bine, dar elaborarea acestor programe este condiționată de existența unei strategii de dezvoltare. În lipsa acesteia, cum poti elabora programele de cercetare pe domenii și sectoare?

- Este adevărat, programele de cercetare configurăză o strategie de dezvoltare. Dar dacă aceasta nu există, cine alii s-o elaborează decât cercetătorii? Ei sunt cei mai

avizați, fiecare știe despre ceea ce este nevoie în specialitatea lui. Strategia se face mai bine pe bază de programe decât invers.

■ Si cum poți elabora programe în lipsa strategiei?

- Pornind de la evaluarea de ansamblu a mediului înconjurător. La ora actuală, în lume, există trei mari priorități: omul, natura și energia. Omul include probleme de sănătate, de educație, condiții concrete de viață etc. Natura ridică probleme de asigurare a hranei (agricultura), ecologice și.m.d. În soluționarea tuturor acestor probleme este condiționată de resurse energetice. Si de vreme ce cunoaștem toate aceste probleme, pentru că zilnic ne lovim de ele, să facem ofertă de soluții, aşadar, să elaborăm programe, chiar dacă n-avem o strategie. Dar, repet, oferte care să vină în întărimirea unor nevoi reale, resimțite adânc de societate. Dacă propun o foarfecă pentru a tău frunză căinilor, este limpede că n-o să am succes. Dar dacă vin cu o soluție pentru diminuarea poluării în industria de ciment, alta va fi reacția societății.

Mihai IORDĂNESCU

(Continuare în pag. 6)

ORTODOXIA ROMÂNEASCĂ

ÎN PERSPECTIVA MILENIULUI III SACRĂ SLUJIRE NAȚIONALĂ, VOCAȚIE ECUMENICĂ, IMPLICARE INTERRELIGIOASĂ

Conf.univ.dr. Mihail DIACONESCU,
director științific al Institutului de Cercetare
și Învățământ Superior în Domeniul Religiilor
al Fundației „România de Mâine”

Recent s-a încheiat la București a XII-a reuniune internațională „Oameni și religii” - Pace este în numele lui Dumnezeu”, cu tema „Dumnezeu, Omul, Popoarele”, organizată de Președinția României, Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române și de comunitatea catolică Sant’ Egidio din Italia.

În cursul reuniunii, mulți vorbitori au amintit popoarelor lumii că este necesar ca ele să cultive ceea ce îi apropije pe oameni, nu ceea ce îi separă.

Toți vorbitorii au subliniat rolul important pe care îl are România, pară latină de credință ortodoxă, ca punct de legătură între Occident și Orient, între popoare, culturi și civilizații. Presa din întreaga lume a subliniat faptul că timp de trei zile România a devenit capitala religioasă a lumii.

Reuniunea religioasă de la București s-a bucurat de o participare excepțională. Au fost prezensi întâiștitorii sau delegații oficiale ale tuturor Bisericiilor Ortodoxe. Au participat delegații numeroase ale tuturor confesiunilor creștine din Europa și de pe alte continente. Reprezentanții tuturor religiilor importante din întreaga lume: mozaicismul, mahomedanismul, budismul și tot deosebit de activi în reuniunile plenare sau în secții. Credințele orientale și extrem orientale au alternat în expresiunea unor variate puncte de vedere în legătură cu unitatea în diversitate a lumii de azi.

Reuniunea religioasă de la București s-a încheiat în Piața Universității printr-o rugăciune comună și un apel pentru pace adrezzat lumii de azi.

La ceremonia oficială de închidere au fost mesajul Președintelui României **Emil Constantinescu**, Președintele Patriarh Teocist, Patriarhul României, care s-a adresat auditorilor și oamenilor religioși de prezentându-i-o acoperire memorabilă, de o înaltă prudență teologică ortodoxă și umană, și profesorul **Andrea Ricard**, președintele Comunității Sant’ Egidio din Italia.

Vizualizând din perspectiva românească, reuniunea noastră de la București s-a desfășurat, într-o mulțime de situații, prin fapta că mulți vorbitori de mare autoritate intelectuală și spirituală au subliniat rolul activ al culturii române în istorie și în lume ca unul dintre cele mai mari și mai profundi patrimonii spirituale ale popoarelor europene. Tradițiile ei latente, spălnătoare și creativitățile lor, exprimate și în ceea ce privește arta și cultura românești, sunt considerate și vocație specială de a susține o parte din Orient și Occident care conștient și apreciază cu o contribuție importantă la comunicarea și comunicarea dintre popoare, culturi și civilizații.

Despreții și reacții astfel, în exprimările personale, se văd din modul în care o bună

parte din cei mai autorizați expoziționari ai culturii românești și-au reprezentat datele fundamentale ale etnospiritualității noastre specifice. Ion Heliade-Rădulescu a vorbit în lucrările sale de „echilibru între antiteze”. Lucian Blaga a teoretizat în *Trilogia culturii* ceea ce el numea „spiritualitățile bipolare”. Nicolae Titulescu a realizat în acțiunile sale diplomatiche o bună parte din idealurile de pace, comuniune și comunicare ale românilor cu statele din Europa și întreaga lume.

Exemplu ar putea fi înmulțirea. Raportate la Ortodoxia noastră, ele luminează într-un mod aparte anumite aspecte ale evoluției actuale ale României. Numerosi vorbitori s-au referit la problema integrării României, iară ortodoxă, în structurile europene. Ei au subliniat faptul că Ortodoxia are o puternică vocație ecumenică. O Europă a națiunilor și a statelor egale în drepturi, unită spre binele ei, nici nu poate fi concepută fără participarea Ortodoxiei. Din punct de vedere numeric, Ortodocșii sunt mai mulți decât jumătate din actuala populație a Europei. Europa fără Ortodoxie ar fi hemiplegică.

Numerosi vorbitori au amintit în intervențiile lor de paradoxuri dramatice ale epocii și lumii în care trăim. Pe de o parte – există sănătatea unor impliniri, capabile să pună în valoare umanul din om pe măsură rajunii sale în progres continuu, a unității naționale, a solidarității cu semenele de pretutindeni și a aspirației spre Dumnezeu. Pe de altă – există pericolul iminent al unor dezastre de infinite proporții și al căderii definitive. E o perspectivă clară, demonstrabilă în toate antinormile ei.

A XII-a reuniune internațională „Oameni și religii” - Pace este în numele lui Dumnezeu”, desfășurată recent la București, ne-a amintit și de faptul că aspectele paradoxale ale acestei perspective provoacă și înțelegere în oameni cele mai variabile tipuri de reacție personală sau colectivă. Într-adevăr, forțele răului au declanșat în secolul nostru procese ale dezagregării și destruirii spirituale, dar mai ales ale degradării morale fără precedent în istorie. Toate li pot fi fatale în absența unei apărări organizate, a forței spirituale de opunere la rău.

Suntem martori ai unei mari mărimi de probleme, dificultăți și tensiuni mereu repetitive, care actionează la scară planetară și determină impactul actual al lumii. Oamenii le constată, dar încă nu sunt capabili să le vadă întotdeauna în conexiunile și, mai ales, în consecințele lor. Pentru că mai mulți percepția și înțelegerea coerență, exprimătoare, a acestor probleme nu există ca motiv de reflecție.

PREA FERICITUL PĂRINTE PATRIARH TEOCIST,
PATRIARHUL ROMÂNIEI

devenit pentru mulți de nesupărat.

Sentimentul deruie crește datorită schimbărilor rapide, haotice, imprevedibile și stării de neputință care le însoțesc. Sunt schimbări ale mentalităților, idealurilor, valorilor, însoțite de prefaceri economice, politice și instituționale, globale și naționale, sociale și individuale. Sunt schimbări ale climei planetei, ale disponibilităților energetice și, mai presus de toate, ale sănșelor ei de supraviețuire.

De la un an la altul se înmulțesc, parcă, seismele geostrategice, economice, tehnologice, culturale. Se înmulțesc posibilitățile noastre de a interveni în natură, dar și efectele catastrofale ale acestor acțiuni temerare. Pericolele comune, imediate și de lungă durată, ne asaltează pe toți. La scară planetară suntem mai apropiati unii de alții datorită mijloacelor tehnice. Dar, în mod paradoxal, și mai îndepărtați unii de alții datorită sentimentului de inechitate, de imposibilitatea de a ieși din criză, pe care mulți îl trăiesc.

Tocmai în perspectiva acestor realități dramatice înțelegem de ce realitatea spirituală românească luminată de Ortodoxie revelează o frumusețe aparte, plină de lumină și de putere de seducție, în care umanul din om se împlineste firesc, în strânsă relație cu aspirația filocalică spre spiritualizare și îndrumare. Frumusețea aceasta pornește de la spațiul și timpul ființei românești, ridicându-se însă mai presus de orice determinare istoricogeografică. Frumusețea aceasta este de ordin spiritual.

Există o relație firească între identitatea spirituală a ființei și locul în care ea se afirmă. Locul contribuie la realizarea structurilor de rezistență ale ființei. De aceea locul și onticul sunt atât de strâns legate.

Chipul (îmaginea, icoana) lui Dumnezeu se găsește în fiecare om. Chipul este un dat, o proprietate ontologică a omului. Dar oamenii nu seamănă între ei. Pentru că fiecare om este un subiect personal unic, o ființă ireductibilă. Misterul personal este inepuizabil ca și misterul Sfintei Treimi.

Și neamurile, respectiv națiunile, au un chip propriu, un profil spiritual, cultural, istoric propriu. Identitatea fiecărui popor, a fiecărui națiunii este o valoare supremă, dată de Dumnezeu Pronotorul și Părintele Luminilor. Fiecare popor realizează istoria măntuirii sale într-un chip propriu. De aceea Mircea Vulcănescu vorbea de „impărirea valorilor românești”, Dumitru Stanilescu de „comunitatea românească cu Dumnezeu”, iar Simion

Mehedinți de „creștinismul românesc”.

Percepută într-o astfel de perspectivă, lumea românească ni se descorește în dialog permanent și într-o comunune cu oamenii și neamurile de pretutindeni. Ea se află îndeosebi în dialog cu Dumnezeu Arhiepiscopul Frumuseții și Părintele lumișor, în cadrul unei ordini mai presus de timp și de lume, care asigură, prin lucrarea energiilor divine necreate, creșterea spirituală a creației spre sensuri tot mai inalte.

Reuniunea religioasă de la București ne-a reamintit și de modul activ în care Fundația „România de Mâine” și instituțiile de învățământ, știință și cultură pe care le cuprinde s-au implicat în promovarea valorilor specifice ale Ortodoxiei noastre strămoșesti. De altfel, la articolul 5 din Statutul de funcționare este înscrisă prevederea că „scopul Fundației este de a cultiva și promova în România valorile culturii și spiritualitățile naționale...”, iar articolul 8 - prevăzută ca „în acțiunile social-umaniste ce le va întreprinde, Fundația va sprini și prioritate Biserica Ortodoxă în calitatea ei de purtătoare și apărătoare a limbii române, valorilor tradiționale ale culturii și istoriei poporului român.”

Recent, în cadrul Fundației „România de Mâine” a fost înființat Institutul de Cercetare și Învățământ Superior în Domeniul Religiilor. Institutul are între scopurile sale efectuarea de studii în domeniul religiilor, reliefarea funcțiilor sociale-spirituale ale acestora, evidențierea raporturilor dintre religie și știință, religie și cultură, religie și educație moral-civică. Institutul are o structură organizatorică distinctă și o schemă de încadrare adecvată. Institutul are în vedere faptul că religia este disciplină obligatorie în toate școlile și liceele din țara noastră.

Institutul are de asemenea scopul ca prin Colegiul Universitar Pedagogic-Specializare Institut - Religie să pregătească cadre didactice pentru învățământul primar și gimnazial, capacabile să predea obiectul religiei.

Sub semnul mileniuului care se încheie și ale acelui care începe, marea reunirea religioasă de la București ne îndeamnă încă o dată să ne gândim la rolul important al României ca punct de legătură între culturi și popoare, la tot ceea ce înseamnă Biserica Ortodoxă în viața națiunii noastre, și la misiunea spirituală a fiecărui dintr-o noi, desfășurată sub semnul păcii și al credinței. În Dumnezeu lăudat în Sfânta Treime, Pronotorul și Părintele lumișor

FUNDAȚIA „ROMÂNIA DE MÂINE”

UNIVERSITATEA

„SPIRU HARET”

Concurs de admitere - sesiunea septembrie 1998 -
 pentru anul universitar 1998/1999
 la facultățile și colegele autorizate să funcționeze
 prin Hotărârea Guvernului nr. 442 din 31 iulie 1998

• **FACULTATEA DE DREPT** (zi și ff.) Limba română - scris - 16.IX;
 Istoria românilor - oral - 17.IX.

• **FACULTATEA DE MARKETING ȘI COMERȚ EXTERIOR** (zi și ff.) Algebră și analiză matematică - scris - 24.IX.; Economie sau Geografia României sau Contabilitate - oral - 25.IX.

• **FACULTATEA DE MANAGEMENT FINANCIAR-CONTABIL** (zi și ff.) Algebră și analiză matematică - scris - 25.IX.; Economie sau Geografia României - oral - 26.IX.

• **FACULTATEA DE SOCIOLOGIE-PSIHOLOGIE** (zi și ff.) Psihologie - scris - 24.IX.; Sociologie sau Biologie sau Filosofie sau Logică sau Matematică - oral - 25.IX.

• **FACULTATEA DE LIMBI ȘI LITERATURILE STRĂINE**
 - Specializarea: limbi și literaturi străine (zi și ff.) Limba și literatura străină A - scris - 17.IX; Limba și literatura străină B sau o limbă de circulație internațională sau Limba română - scris - 18.IX.
 - Specializarea: limba și literatura străină - limba și literatura română (zi și ff.) Limba și literatura străină A (engleză și franceză, la alegere) - scris - 17.IX; Limba și literatura română B - scris - 18.IX.

• **FACULTATEA DE FILOSOFIE ȘI JURNALISTICĂ** (zi și ff.) Limba română - scris - 15.IX; Filosofie - oral - 16.IX.

• **FACULTATEA DE GEOGRAFIE** (zi și ff.) Geografia României - scris - 19.IX; Geografia fizică și generală sau Geografia umană și economică a lumii - oral - 20.IX.

• **FACULTATEA DE ISTORIE** (zi și ff.) Istorie universală - scris - 23.IX; Istoria românilor - oral - 24.IX.

• **FACULTATEA DE MEDICINĂ VETERINARĂ** (zi) Biologie (cls. a XII-a) - test - 19.IX; Chimie organică (cls. a X-a) - oral - 20.IX.

FACULTATEA DE MATEMATICĂ-INFORMATICĂ (zi și ff.) Algebră și analiză matematică - scris - 15.IX.; Geometrie plană și în spațiu și Trigonometrie - oral - 16.IX.

• **FACULTATEA DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT** (zi și ff.) Etapa I: probă de motricitate - 21.IX; Etapa a II-a: măiestrie sportivă - 22.IX; Biologie (cls. a XI-a) - scris - 23.IX.

• **FACULTATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM** (zi) Desen tehnic și desen liber - probă practică - 15.IX; Matematică - scris - 16.IX.

• **FACULTATEA DE MUZICĂ** (zi și ff.)

Noțiuni de teoria muzicii - scris - 21.IX; Solfegiu la prima vedere (grad mediu); probă de auz muzical - 22.IX.

• **COLEGIUL UNIVERSITAR PEDAGOGIC - BUCUREȘTI** (zi și ff.)

- Specializarea: institutor - limba franceză. Probă de aptitudini pedagogice și artistice - 23.IX.; Limba română - scris - 24.IX; Limba franceză - oral - 25.IX.

- Specializarea: institutor - muzică. Probă de aptitudini pedagogice și artistice - 23.IX.; Limba română - scris - 24.IX; Muzică - oral - 25.IX.

• **FACULTATEA DE MANAGEMENT** (managementul firmei) BRAȘOV (zi și ff.) Algebră și elemente de analiză matematică - scris - 15.IX; Economie sau Geografia României - oral - 16.IX.

FACULTATEA DE ȘTIINȚE JURIDICE ȘI ADMINISTRATIVE (administrație publică) BRAȘOV (zi și ff.) Istoria românilor sau Economie - oral - 17.IX; Limba română - scris - 19.IX.

• **FACULTATEA DE MANAGEMENT FINANCIAR-CONTABIL** CONSTANȚA (zi și ff.) Algebră și elemente de analiză matematică - scris - 16.IX.; Economie sau Geografia României sau Contabilitate - oral - 17.IX.

• **FACULTATEA DE DREPT** - CONSTANȚA (zi și ff.) Limba română - scris - 20.IX; Istoria românilor - oral - 21.IX.

• **FACULTATEA DE MANAGEMENT FINANCIAR-CONTABIL** - CRAIOVA (zi și ff.) Algebră și elemente de analiză matematică - scris - 16.IX.; Economie sau Geografia României sau Contabilitate - oral - 17.IX.

• **FACULTATEA DE FINANȚE-CONTABILITATE** - CÂMPULUNG-MUSCEL (zi și ff.) Algebră și elemente de analiză matematică - scris - 18.IX.; Economie sau Geografia României sau Contabilitate - oral - 19.IX.

• **FACULTATEA DE MANAGEMENT FINANCIAR-CONTABIL** - RÂMNICU VÂLCEA (zi și ff.) Algebră și elemente de analiză matematică - scris - 19.IX.; Economie sau Geografia României sau Contabilitate - oral - 20.IX.

• **COLEGIUL UNIVERSITAR PEDAGOGIC - CÂMPULUNG-MUSCEL**

- Specializarea: institutor - limba engleză (zi și ff.) - Probă de aptitudini pedagogice și artistice - 15.IX.; Limba română - scris - 16.IX; Limba engleză - oral - 17.IX.

- Specializarea: institutor - desen (zi și ff.). Probă de aptitudini pedagogice și artistice - 15.IX.; Limba română - scris - 16.IX; Desen liber - 17.IX.

• **COLEGIUL UNIVERSITAR PEDAGOGIC - RÂMNICU VÂLCEA**

- Specializarea: institutor - muzică - (zi și ff.) - Probă de aptitudini pedagogice și artistice - 16.IX.; Limba română - scris - 17.IX; Muzică - oral - 18.IX.

• **COLEGIUL UNIVERSITAR PEDAGOGIC - BLAJ**

- Specializarea: institutor - desen (zi și ff.) - Probă de aptitudini pedagogice și artistice - 17.IX.; Limba română - scris - 18.IX; Desen liber - probă practică - 19.IX.

Se va lúa în calcul și media de la bacalaureat, ca nota alături de notele de la scris și oral (se adună și se împarte la 3).

Candidații reușiti fără loc, la concursurile de admitere în învățământul universitar de stat, vor putea fi înscrisi, în ordinea mediilor, la facultățile similare ale Universității „Spiru Haret”, cu condiția ca înscrierea să se facă anterior datei concursului de admitere la facultatea la care ei candidează.

Înscrierii se fac până în prezua primei probe de concurs.

Taxa de înscrisire la concursul de admitere: 120.000 lei

Informatii suplimentare se obtin de la secretarietele facultăților. Pentru facultățile de Drept, Marketing și Comerț Exterior și Management Financiar-Contabil, la Complexul Universitar „Spiru Haret” Grozăvești (Platforma Politehnicii). Tel. direct: 410.42.59; Centrala: 410.43.75 și 410.43.80/16/17/22/25. Pentru celelalte facultăți, la Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tinerețului. Telefoane: directe 350.55.98. și 330.34.80; centrala: 330.40.40/140/157/183/187.

LEGISLAȚIA SCOLARĂ

(Continuare din pag. 1)

A fost însă foarte lipsede că, având în vedere constelația forțelor politice în 1998, obiectivul realist pentru o abordare reformatoare a învățământului este ameliorarea articolelor hotărâtoare din actuala legislație a învățământului, înacă legile organice ale educației să nu impiedice doar necesare legi – Legea școlilor și liceelor și Legea învățământului universitar – care ar racorda legislația românească, în mod sănătos, la timpul nostru și ar reduce pandemia de regulamente și instrucțiuni pretempore (datorită greșitei concepții dominante din legislație) de legislația actuală. Aș proceda, în consecință, la promovarea către Parlament a unui pachet de propuneri de modificare a Legii învățământului și Ordonației de urgență nr. 36, urmând ca, după modificarea acestora, să fie susținuți ameliorări Statutul personalului didactic.

Care sunt modificările propuse de Ministerul Educației Naționale în raport cu Legea Învățământului (1995) și Ordonața de urgență nr. 36 (1997). Mă voi limita să le evoc succint pe cele mai importante, spre a informa publicul interesat.

Finalitatea învățământului a rămas definită în lege într-o vizionare care lasă în plan secund individualizarea elevului și studentului. De aceea, Ministerul Educației Naționale a propus completarea finalității generale a educației din țara noastră cu alineatul „formarea de individualități caracterizate de competență, spirit critic, capacitate de a rezolva probleme, disponibilitatea la dialog argumentativ”, cu toate consecințele în materie de organizare, de curriculum, de evaluare etc. ce decurge din art. 4. În mai multe articole ale legii am propus întărirea educației diferențiate și a pluralismului educational.

Am propus redefinirea învățământului de stat ca învățământ public (articul 7) și derivarea explicită, în articolele corespunzătoare ale legii, de posibilități – pentru autorități, comunități și agenți economici locali – de participare la stabilirea rețelei școlare și susținerea ei. Învățământul obligatoriu trebuie să fie de 9 ani. Învățământul la distanță, care va înlocui, cu certitudine, o bună parte a învățământului tradițional, l-am promovat explicit (articul 14). Posibilitatea de extensiune școlară și universitară, spre și dinspre țara noastră (prin mecanismul franchising), am prevăzut-o, de asemenea (articul 15). Rețeaua școlilor și liceelor ar urma, conform propunerii avansate de Ministerul Educației Naționale, să beneficieze de un mecanism legal de evaluare instituțională, autorizare și acreditare, analog celui deja existent pentru universități (articul 23). Rețeaua liceelor se va reorganiza pe profiluri și filiere, corespunzător nevoilor

resimțite în economie, administrație, cultură, precum și nevoilor de dezvoltare intelectuală ale elevilor însăși (articul 24). În mai multe articole am propus reducerea excesivului efectiv de examene care îl întăripănează pe elev, în favoarea unor examene mai puține, mai profunde și mai concluzante (inclusiv în trecurile de la gimnaziu la liceu și de la liceu la facultate) și concentrarea examenelor nu pe volumul de informații perisabile, ci pe capacitatele de a rezolva probleme. Pentru școlile de șcenici și, în general, pentru învățământul profesional, atât de necesar României, am propus perspectiva dezvoltării comunitare, la cererea agenților economici, a instituțiilor interese (articul 29). S-a inaugurat și în țara noastră noua tradiție a planurilor – cadrul de învățământ, care permite dezvoltări curriculare locale și includ standarde de pregătire în mod explicit (articul 30).

Am propus noi reglementări pentru învățământul postlicențial (articul 53) și, mai ales, pentru învățământul postuniversitar (articul 55), care trebuie să se buceze de o nouă abordare în România. Școlile de studii postuniversitare capătă profil distinct. Durata studiilor în învățământul superior este reglată prin sistemul de credite transferabile (articul 60). Calificările universitare urmează să se diversifice. Studiile aprofundate și masteratul sunt delimitate cu claritate și reglementate direct (articul 72).

Prin alte propuneri de modificări ale Legii învățământului, Ministerul Educației Naționale a promovat ideea autonomiei financiare a unităților de învățământ în folosirea resurselor proprii, precum și în materie de dezvoltare instituțională proprie. Unitățile de învățământ se profilează, fiecare, în funcție de performanțele pe care le obțin, de resursele de care dispun și de cooperările internaționale pe care le realizează.

Planurile de învățământ și programele disciplinelor sunt reglementate, conform propunerilor noastre, încât ele să realizeze compatibilitatea cu standarde de pregătire și finalitatea educaționale de bună factură, cu nevoile societății noastre, la nivelurile național și local, cu cerințele de descentralizare și descongestionare și cu reperul europen (articolele 127, 128). Problema competenței profesionale începe să fie abordată și de învățământul nostru prin prismă standardelor ocupaționale validate explicit (articul 135).

Ministerul Educației Naționale trece, în sensul propunerii de modificare a Legii învățământului pe care le-am făcut, la organizarea de unități autonome (servicii, oficii, agenții) care preiau, într-o abordare specializată și debirocratizată, probleme de bază ale învățământului (evaluare, curriculum, burse în străinătate, sport școlar, turism școlar, standarde ocupaționale etc.) și, în general, la o

semnificativă descentralizare a sistemului național de învățământ (articolele 140, 141). Inspectoratul școlar, școlile, hicele și universitățile capătă competențe sporite, în direcția unei reale autonomii instituționale a unităților de învățământ. Salarile personalului didactic rămân în finanțare de la bugetul central al statului, dar participă bugetelor locale, a factorilor locați la susținerea școlilor și liceelor sporește (articul 145). Pentru finanțarea învățământului, Ministerul Educației Naționale preconizează o ruptură în raport cu nerierica tradiție postbelică a subfinanțării învățământului, prin alocarea a cel puțin 6% din produsul intern brut (articul 169). Totodată, am propus reforma finanțării unităților de învățământ în direcția finanțării globale, folosirii autonome a resurselor extrabudgetare, reportării sumelor neutilitate intr-un an (articul 169).

Dotat încorporate în noua formă a Legii învățământului (1995), aflată acum la Camera Deputaților, propunerile menționate vor concretiza cele trei mari nevoi în materie de legislație a învățământului din țara noastră – descentralizarea pe direcția autonomiei instituționale a unităților de învățământ; încurajarea performanței pe direcția stimulării și susținerii elevului, meseriașului, studentului și specialistului performant; și compatibilizarea sistemului de învățământ cu nevoile de modernizare și integrare europeană ale țării noastre. Satisfacerea acestor nevoi nu este ușoară și uneori este chiar îngreunată de populismul pe care-l răspândește și-l cultivă oamenii care vin pe terenul învățământului fără a cunoaște altceva decât propria lor experiență și, mai ales, fără altă motivare decât cea a politicianismului acuzat odinioară de Rădulescu-Motru. Trebuie, de aceea, mereu reiterat, cu toate implicațiile sale, adevărul că, dacă vrem o Românie smulsă din sărăcia și nevoie de azi, atunci o reformă, inclusiv o reformă a învățământului, este urgență majoră. Mai trebuie recunoscut, cu tot ce înseamnă el, adevărul că reforma învățământului, promovată de actualul Minister al Educației Naționale, poate părea prea rapidă pentru o reformă, dar este, cu siguranță, prea încreștată în raport cu realele nevoi ale României.

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

emite ORDIN

cu privire la structura anului școlar 1998/1999

Considerând alternativele de structurare a anului școlar, luând în seamă nevoia unei rationalizări a programului de pregătire a elevilor, tinând seama de experiența dobândită de țările europene și având în vedere pregătirea predearării și aderării României la Uniunea Europeană;

Ministrul Educației Naționale dispune:

1. Anul școlar 1998/1999 se structurează pe două semestre, după cum urmează:

Semestrul I

14 septembrie – 30 octombrie 1998: învățământ

31 octombrie – 8 noiembrie 1998: vacanță

9 noiembrie – 18 decembrie 1998: învățământ

19 decembrie – 3 ianuarie 1999: vacanță

4 ianuarie – 22 ianuarie 1999: perioada de evaluare semestrială finală

23 ianuarie–31 ianuarie 1999: vacanță

Semestrul II

1 februarie – 28 mai 1999: învățământ

În cursul semestrului se acordă două săptămâni de vacanță de Paști, care se stabilesc de către direcțiunile liceelor și școlilor, în funcție de structura confesională.

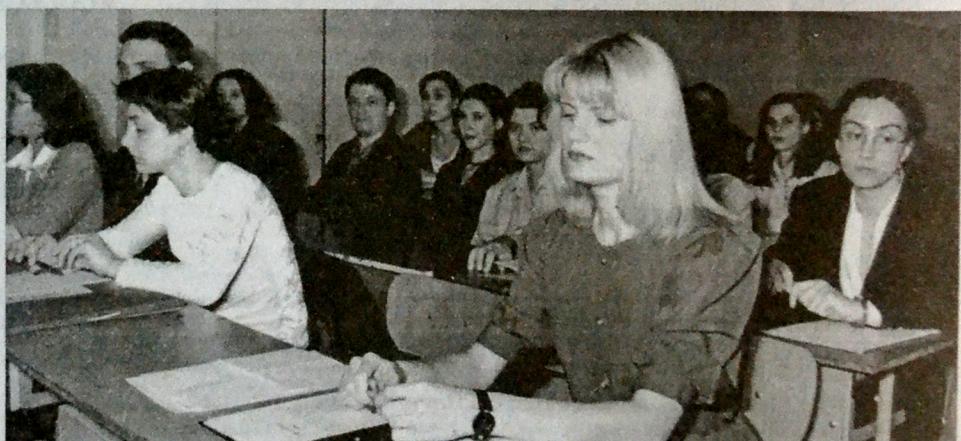
29 mai – 6 iunie 1999: vacanță

7 iunie – 25 iunie 1999: perioada de evaluare semestrială finală

26 iunie – 12 septembrie 1999: vacanță de vară

2. Reglementarea structurării anului școlar al claselor terminale, a examenului de capacitate și a examenului de bacalaureat se stabilește printr-un ordin distinct în consecință Legii învățământului.

MINISTRU,
Andrei MARGA

CURRICULUM

LA ÎNCEPUT DE REFORMĂ

Prof.univ.dr. George VĂIDEANU

După ani de căutări, de ezitări sau de limitare a reformei sistemului educativ la elaborarea Legii învățământului, transformarea a ceea ce numim în sens larg curriculum a demarat. Transformarea are un ritm alert. S-au creat structuri naționale active. S-au emis un număr de ordine care au la bază o vizionare asupra învățământului de mână. S-au organizat un număr de dezbateri; poate prea puține. S-au stabilit misiuni importante pentru cercetătorii educației și pentru catedrele de pedagogie. S-au găsit modalități de consultare a elevilor și studenților. Poate vom ajunge și la constituirea unui Comitet național al părinților și a școlii părinților, comitet care în multe țări are tradiții și joacă roluri ca ONG. Îndrăznește să spun că „reforma acum” a apărut speranță și a mobilizat energii și competențe.

Găsesc însă potrivit să-mi pun un număr de întrebări, unele dintre ele fiindu-mi puse în directă imprejurări. Cât de bine informați și cât de potenții sunt angajați cei aproape 300.000 de educatori în vederea atingerii obiectivelor reformei? Dar părinți, elevi și studenți? Care sunt stările pe care le va prezenta reforma curriculum-ului și cum vor fi ale foinăgăi? Se stie că o astfel de transformare profundă presupune 6-8 ani. Ce său și ce vor face după reforma noastră Consiliul Europei, UNESCO și diferențele țării care ar dori să ne cunoască mai bine? Ce se

va pune în aplicare un alt ministru și că, probabil, un altul va realiza evaluarea rezultatelor și adaptările necesare”.

Mai de curând, în China, unde s-a tradus carteasă mica „Les contenus de l'éducation: 2000”, UNESCO/PUF, am întâlnit aceeași preocupare: reforma învățământului apartine țării și ea are viitor când angajează toate structurile competente, când dispune de un program analitic și aprobat de autoritățile responsabile în materie de educație, când informează, angajează și formează toate categoriile de formatori. Or, la noi s-a instaurat prostul obicei ca fiecare ministru, fiecare responsabil cu o anumită putere să o ia de la capăt, abandonând programele și convențiile stabilite anterior, și când este vorba de învățământ sau cultură, dar și în materie de autostrăzi sau agricultură. Dar, în învățământ, abandonarea unei reforme constituie un dezastru, fiindcă în joc se află

milioane de elevi, toți părinții și toți educatori.

Sunt convins că Ministerul Educației Naționale găndește nu numai la aplicarea, ci și la viitorul reformei și de aceea ofer căteva sugestii. Din articolele publicate, din ordinele emise, din dezbatările organizate, din studiul introductiv al nouului plan de învățământ s-ar putea desprinde un proiect, un ghid filosofico-pedagogic care să prezinte atât elementele vechiute, incompatibile cu viitorul, ale sistemului de învățământ existent, cât și nivelenile de plus, transformările de efectuat. O astfel de lucrare ar deveni carteasă de căpătă a tuturor formatorilor, a tuturor educatorilor și-i ar informa temele pe părinți, elevi și studenți în privința schimbărilor. Tradusă în limbi străine, ea ar putea fi transmisă Consiliului Europei, UNESCO-ului și tuturor țărilor care ar dori să ne cunoască. Să adăugăm aici că UNESCO poate acorda

patronajul unei reforme. Organizația de la Paris stie să ajute nefind preocupață să impună anumite metodologii sau obiective.

Un al doilea document, care ar sublinia caracterul național, științific și nonpartinic al reformei învățământului, ar fi un Program eșalonat pe 4-6 ani, adoptat de Comisia Națională a Învățământului și de Guvern. Indicând obiective, etape și mijloace necesare, acest program ar putea propune și metodologii de evaluare și reglare a transformărilor. În beneficiul specialiștilor angajați direct în această reformă menționez și faptul că, la începutul anilor '90, am lansat o cercetare cu tema „Un curriculum pentru Europa de mână”, găzduită de Liceul Național din Iași (unde activitatea a început cu anii în urmă) și în licee din Bacău, Ploiești, Târgoviște, Craiova și Timișoara. În toate aceste licee lucrau profesori familiarizați cu problematica lumii contemporane, cu predarea în echipă de profesori, cu valorile specifice Europei. S-au lansat schimburi cu licee din alte țări. Unii dintre acești profesori lucrau în Ministerul Educației Naționale sau au elaborat teze de doctorat. Proiectul cercetării și concluziile preliminare au fost transmise UNESCO și Consiliului Europei. Din anul 1994, când am plecat de la Comisia Națională pentru UNESCO care finanța cercetarea, nu am mai urmărit evoluția; dar experiențele acumulate există și ele pot sprijini actuala reformă.

Festivalul „George Enescu”

Prezență semnificativă în patrimoniul culturii europene

Valeriu RÂPEANU

Ediția din acest an a Festivalului Internațional „George Enescu” - cea de-a paisprezecea - este una jubiliară. Se împlinesc patru decenii de când la București a fost inaugurat, în urma Hotărârii guvernamentale, în zilele ce au urmat închirii din viață a lui George Enescu, Festivalul și Concursul Internațional „George Enescu”.

Prima ediție a Festivalului și Concursului a reprezentat un succes numai prin numele care au urcat pe podiumul sălii Ateneului Român și a Operei, ci și prin o adezură francă, nedismulată a publicului. Când se va scrie o istorie adevărată, sinceră, nepărtimășă a României contemporane nu va putea trece neobservat, ci, dimpotrivă, modul în care, în momente de cumpătă incercare, cultura a reprezentat un factor salvator pe plan spiritual, o modalitate de a trăi conectați la valori fundamentale ale omenirii. Nu vom cita din ziarele timpului care, bineînțeles, oglindea punctul de vedere oficial, ci din *Jurnalul*, până anul trecut inedit, titul de Alice Voinescu, eminentă reprezentantă a școlii de filosofie, estetică și teatrologie din țara noastră, care, între 1951-1954, sătuse în inchisoare și apoi i se dăduse domiciliu forțat. Iată ce notează acestă intelectuală rafinată în zile de 20 septembrie 1958: „De două săptămâni Festivalul Enescu ne-a străbăut viața cu armonie și, asupra, ne-a ridicat pe un plan superior. În seara când am auzit concertul dirijat de Barbirolli, în sala Ateneului, am simțit cum levitam și cum năvălise peste noi

o atmosferă de Occident și mai ales de grăție”. În aceste câteva rânduri ale unei persoane care trăise toate nenorocirile pricinuite de regim iar în acel moment era din punct de vedere profesional marginalizată, aflăm ce a însemnat Festivalul, și până în 1970, Concursul Internațional „George Enescu” în viața spirituală, atât de încercată a societății românești de atunci.

Bineînțeles a fost mai întâi o posibilitate de confruntare pe toate planurile: formațiile noastre muzicale care au fost dirijate de șefi de orchestră, celebri sau în curs de afirmare și care astăzi ocupă locuri de primă mărime în viața muzicală internațională, soliștii noștri care au cântat acompaniați de conducători de orchestră renumiți, pe scurt, toate componentele vieții muzicale autohtone s-au aflat de la o seară la alta alături de orchestre, formații camerale, trupe de balet, teatre de operă, nu odată de primă mărime din lume. A fost nu numai pentru viața muzicală, ci și pentru întreaga noastră cultură, pentru toți cei ce iubeau muzica, aflați nu numai în sală, ci și în fața aparatelor de radio și televiziune, un moment al adevărului în sensul benefic al cuvântului, al deschiderii unor orizonturi către culmile frumosului, ale exigenței, ale perfeționii. Fără nici o exagerare putem spune că Festivalul și Concursul Enescu au reprezentat și reprezentă o poartă spirituală către lume, și ca să folosim o lozincă de dată recentă, o expresie a „întrării în Europa”, nu declarativă, ci reală.

Dar Festivalul și Concursul Enescu n-au reprezentat numai posibilitatea pentru publicul român de a vedea și a auzi un număr de muzicieni străini, ci și un prilej de afirmare a școlii muzicale românești, prezentă în programele Festivalului pentru dirijori, soliști, orchestre, prin toată gama de manifestare a acelui muzical.

De aceea se cuvine să aducem un omagiu celor care au plecat pe drumul fără întoarcere și care, mai multă sau mai puțină vreme, pe parcursul celor treisprezece ediții, au reprezentat școala dirijorală românească: George Georgescu, Constantin Silvestri, Antonin Ciolan, Constantin Bugeanu, Mircea Basarab, Mircea Cristescu, Ion Baciu, Erich Bergel ca și a unor soliști de talia lui Ion Voicu, Mândru Katz, Mihai Constantinescu. De numele lor, ca și al altor muzicieni care vor fi prezentați și în actuala ediție a Festivalului, se leagă revelația a ceea ce înseamnă compozitorul George Enescu. Deoarece trebuie să spunem ceea ce tinerii nu știu, iar când află sunt pe drept cuvânt surprinși: opera Oedip nu a fost reprezentată în România înainte de 1944, ci în 1958, la douăzeci și doi de ani de la premiera pariziană. Atunci, în 1958, Oedip a pătruns în conștiința culturală românească. Reintrarea în circuitul vieții de concert a operelor majore enesciene a fost una din realitățile edițiilor de până acum - ca și a celei ce s-a deschis - deși am dori ca Festivalul să-și întărească și mai mult vocația aceea de a fi o rampă de lansare pentru muzica enesciană și cea românească în general. Stabilirea programului unei ediții cu mult înainte nu reprezintă o performanță, ci o obligație firească a oricărei echipe de organizare. Esențială este măsura în care soliștii și formațiile importante care participă la Festival înscriu în repertoriul lor capodoperele enesciene.

Festivalul „George Enescu” reprezintă un factor de continuitate al culturii românești, care arată vitalitatea spirituală a poporului

nouă mai presus de sesărmele sociale și ingeriile politicului. Ideea postului de radio „România Muzicală” de a realiza o retrospectivă a celor treisprezece ediții a fost că se poste de lăudabilă și concluzentă pe plan calitativ. Fără indoială nu toate edițiile s-au ridicat la nivelul valorie al celor mai reprezentative. Nu vrem să facem aici clasamente și discriminări. Dar, chiar dacă, mai ales după 1980, Festivalul a fost redus ca durată, i s-au alocat fonduri modice, el a existat totuși și chiar în aceste imprejurări nu puține au fost momente elevate din punct de vedere artistic. De aceea se cuvine să ne amintim cu recunoștință de cei ce au prezidat destinele acestui Festival și Concurs, scriitorul Ion Pas și apoi compozitorul Ion Dumitrescu. După cum nu se poate să nu relevăm faptul că relansarea Festivalului la nivelul unui mare festival european s-a datorat în urmă cu trei ani dirijorului Mihai Brediceanu, care a ridicat această manifestare pe culmi demne de învidiat. Din păcate, patima politică a acționat atunci tulburând una din cele mai frumoase întreceri ale „maestrilor cântăreți”.

Noua ediție, care a debutat duminică 6 septembrie, împingește toate exigențele unui festival internațional prin valoarea soliștilor, dirijorilor, formațiilor camerale și orchestrale. Unele pentru prima - și să sperăm nu și ultima - oară în țara noastră.

Va fi un prilej nu numai de a asculta muzică de înaltă calitate, dar și de a cunoaște noile repere ale artei interpretative universale. Stabilirea programului unei ediții cu mult înainte nu reprezintă o performanță, ci o obligație firească a oricărei echipe de organizare. Esențială este măsura în care soliștii și formațiile importante care participă la Festival înscriu în repertoriul lor capodoperele enesciene.

Să sperăm că actuala ediție se va păstra în sfera adevărării muzicii, cum îi plăcea lui George Enescu să spună, că va fi lipsită, într-un sens sau altul, de imixțiunile politicii, iar noi, iubitorii muzicii, să fim bucuroși că suntem contemporanii acestui eveniment,

NOU LA EDITURA FUNDATIEI „ROMÂNIA DE MÂINE”

UNIVERSITATEA „SPIRU HARET”

Constantin Vlad

JAPONIA

INTRODUCERE ÎN ISTORIE, CULTURĂ, CIVILIZAȚIE

EDITION UNIVERSITARĂ | JOURNAL DE STUDIU

Lucrarea oferă studenților Facultății de Limbi și Literaturi străine, secția engleză-japoneză, a Universității „Spiru Haret” o serie de cunoștințe privind dezvoltarea Japoniei în spirala istoriei. Însușirea conținutului ei are menirea să faciliteze înțelegerea principalelor momente ale formării și evoluției poporului, a cărui limbă o studiază, precum și a unei serii de trăsături ale vieții și spiritualității acestui popor, aşa cum ele se concretizează în realitățile sociale, economice, politice, în cultura și creația științifică și artistică niponă, în instituțiile sale naționale.

În același timp, lucrarea încearcă să răspundă, desigur în limitele de timp impuse de programa analitică și urmărind această programă, interesului crescând pe care opinia publică, societatea românească îl manifestă față de Japonia.

UNIVERSITATEA „SPIRU HARET”

ANDREI BOGDAN TEODORESCU

TURISM
ȘI
ORIENTARE
SPORTIVĂ

EDITION FUNDATORIALĂ | JOURNAL DE STUDIU

UNIVERSITATEA „SPIRU HARET”

LUCIAN VASILESCU

BASCHET
BAZELE TACTICE

LITERATURA ROMÂNĂ
JOURNAL DE STUDIU

DEMOCRAȚIA, ÎNVĂȚĂMÂNTUL SI MULTICULTURALITATEA

(Continuare din pag. 1)

Din această perspectivă, este, credem, de arătoare actualitate a descrierii relației dintre democrație, învățământ și multiculturalitate, îndeosebi sub aspectul vieții universitare, certitudinea că atât mai imperativ, ca căt un ospite străin, prim-ministrul al unei țări vecine, declară în timpul recentei vizite în România: „Să nu mai aduc de formula universitară multiculturală”. Or, există argumente incontestabile că, astăzi, multiculturalismul are de partea lui istoria, înseși valorile culturii națiunilor și, nu în ultimul rând, strategia și experiența unificării europene, care nu se întemeiază pe separatism și izolare, ci pe cooperarea și convinețuirea deschisă a unor state libere și independente.

Revenind la tema propusă, nu începe îndoială că, în limbajul social-politic, nu sunt puține concepții sau noțiuni a căror legătură organică cu întreprădură și intercondiționare să nu apară cu claritate fie și la simpla lor alitătură. Științele despre societate, în primul rând sociologia, furnizează numeroase exemple de termeni care, oîngind realitatea și ideaturile socio-umane specifice unui anumit stadiu istoric de dezvoltare, inclusiv etapelor de tranziție, cum ar fi cea care o străbate în prezent prima noastră, considerată în conexiunea lor firească (democrație-stat de drept, conștiință-libertate-responsabilitate; societate-individ-moralitate etc.) se inseră unuia lans coerent de valori și principii care se influențează, se determină, se condiționează reciproc. Diversele ipostaze ale unor asemenea corelații au fost și sunt frecvent dezbatute în sfera cercetării științifice, dar și în viața social-politică, relevând atât înțelegeri și interpretări generale comune, concordante criteriilor obiectivității științifice, cât și abordări unilaterale, subiective și tendențioase, unele chiar nihiliste, acestea din urmă datorându-se, cel mai adesea, unor concepții și interese politice partizanizante evidente lor, nu de puține ori, escamotate, ascunse în spatele unor principii, norme și valori, la rândul lor, tendențioase invocate.

În această ordine de idei este cu deosebire relevantă, sub aspect teoretic, dar și în lumina practicii sociale din ultimii ani, abordarea diversă și, uneori, divergentă, a relației sau trăidei democrație-învățământ-multiculturalitate.

Democrația este, în lumea contemporană, o realitate diversă, complexă, tinzând, în esență, către asigurarea accesului larg, liber, neîngrijit al oamenilor la viața socială și la conduceră acesteia, proces care

depinde, în condițiile regimurilor politice adecvate, de instruirea și educarea oamenilor. În toate țările cu democrație avansată se afirmă tot mai pregnant dezideratul – la ordinea zilei și în societățile de tranziție – ca învățământul național să joace rolul unei părghii vitale a progresului și prosperității. Însemnatatea lui socială majoră – tot mai evidentă și în România – crește pe măsură ce școala de toate gradele, mai cu seamă universitatea, se dovedește a fi mijlocul prin care cetățeanul este pregătit să înfrunte diversitatea și complexitatea condițiilor de viață. Peste tot în lume, învățământul se constituie și se dezvoltă ca sistem național, el întrând, organizatoric și managerial, în atribuțiile statului, principiile și normele democrației fiind menite a asigura drepturile fundamentale ale cetățeanului, printre care și dreptul la învățătură.

In această privință, Constituția României prevede în mod expres: „(1) Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și de perfecționare. (2) Învățământul de toate gradele se desfășoară în limba română. În condițiile legii, învățământul se poate desfășura și într-o limbă de circulație internațională” (s.n.-A.B.). În același timp, „(3) Dreptul persoanelor apartinând minorităților naționale de a învăța în limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate, modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege” (Art.32).

Cum, potrivit Constituției, „România este un stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil”, este de la sine înțeles că învățământul reprezintă un sistem național, iar principiul multiculturalității are un temelii legal, constitutional. Se poate, astfel, spune că recenta propunere a Comisiei de Învățământ a Camerei Deputaților, potrivit căreia învățământul universitar de stat în limbi minorităților naționale poate fi organizat, la cerere, „numai în cadrul instituțiilor multiculturale”, este înțemeiată constitutional și exprimă un drept fundamental al cetățeanului: acela de a se instrui în limba sa maternă.

Acesta este, în opinia noastră, un răspuns logic, legal și democratic la tentațiile și insistențele separatismului și autonomismului. Un asemenea răspuns este cu atât mai concludent cu cât propunerile menționate conferă, în același timp, minorităților naționale dreptul de a-și înființa universități (colegii, facultăți, secții) în instituții particulare, în condițiile legii

acreditării și autorizării, o asemenea soluție fiind recunoscută de lege ca alternativă la învățământul de stat și parte componentă a sistemului național de educație. De altfel, pe plan internațional nu există nici reglementări obligatorii, nici practici de organizare, într-o țară sau altă, a unor universități de stat cu predare exclusivă în limba unei minorități naționale.

Așa cum sublinia, public, profesorul Andrei Marga, Ministrul Educației Naționale, „Reglementările internaționale privind învățământul superior se referă la organizarea de studii universitare în limba minorităților, dar nu prescriu forma instituțională a acestora, care este lăsată în competența statelor. Notificările recente ale instituțiilor paneuropene confirmă că politica acestora rămâne legată de promovarea abordărilor multiculturalismului, și nu de separatism”. După opiniia sa, fără și argumentat exprimată: „Nu este posibilă o nouă Europeană rămânând cu privirile spre trecut sau lăsându-ne sub stăpânerie a ceea ce deosebește oamenii. Iar multiculturalismul – blamăt în ultimele săptămâni cu suficiență de intelectuali locali, puțin informați în domeniul – rămâne o soluție mai bună decât assimilaționismul și separatismul”.

Așadar, soluționarea democratică a problemei învățământului pentru minorități – oricare ar fi acestea, însemnă orientare spre multiculturalism, spre instituții universitare care pregătesc, în spiritul cunoașterii reciproce, al apropierea și convinețuirei armonioase, elita culturală și profesională a fiecărei naționalități, asigurând toate condițiile pentru manifestarea liberă a acesteia în cadrul statului național a cărui cetățenie o poartă, ca expresie a democratismului și o respectă, ca semn al maturității civice. Izolarea și separatismul, autonomia pe criterii etnice sunt contraproductive și în nici un caz nu pot fi considerate expresii ale vieții democratice autentice. Dimpotrivă, asemenea comportamente altereză și slăbesc democrația, a cărei stabilitate ține de cultura civică a tuturor cetățenilor.²

1) A se vedea „Opinia națională” nr.217 și 218.

2) O abordare teoretică și practică înțemeiată pe cercetarea sociologică în cinci țări au întreprins, în acest sens, sociologii americanii Gabriel A. Almond și Sidney Verba. A se vedea lucrarea lor, *Cultura civică*, București 1996, în special capitolul „Cultura civică și stabilitate democratică”.

■ Din această perspectivă, ce însușiri specifice i se cer unui nucleu de cercetare astăzi?

- În primul rând, o remarcabilă capacitate de adaptare la exigențele prezentului. Să nu așteptăm să se schimbe realitatea, ci noi să venim în întâmpinarea ei spre a-i împrieta cursul dorit. Cum anume? Repet: prin programe de cercetare. Din păcate, în prezent se elaborează programe de cercetare pe baza instituțiilor existente, adeseori pentru că acestea să fie menținute, conservate așa cum sunt. Adică se procedează invers. Pentru că

fiecare ar fi ca în funcție de programe să se hotărască structura, configurația instituțiilor de cercetare. Înțează avem privirea îndreptată în urmă, nu în față.

■ În țările vestice cum se procedează? Ce model ne poate oferi cercetarea de aici?

- Compararea cu străinătatea nu și are rostul cătă vreme problemele noastre sunt altfel decât ale ei. Nu trebuie să ne comparăm cu alții, de dragul comparației. Noi trebuie să avem în vedere problemele noastre specifice. Să simă cu ochii ajunții spre interior, nu spre exterior. Să avem programe riguroase după care să ne conducem. Dacă programul necesită o anunțare instalație experimentală, cercetătorii să și o creeze, să nu aștepte să vină din altă parte. Evident, un apărări de analiză, care se fabrică în altă parte, poate fi cumpărat. Dacă el nu există, atunci el trebuie creat. Încep, deci, programul de cercetare cu o investiție. Un program de cercetare se compune din idei și concretizarea fiecărei idei necesită o investiție.

■ Si dacă asemenea idei depășesc capacitatea unui institut de cercetare?

- Cred că este o falsă problemă. Toate institutele serioase de cercetare angajează tineret. Ieri am fost la Institutul „G. Călinescu”. Au angajat 10 tineri. Alții fac la fel. Că rămân sau nu, depinde de institut. Depinde de cum îi antrenează în activitate. Adevarul este că cei ce pleacă în străinătate nu întotdeauna se duc să facă știință, ci să facă bani. Aici este izvorul menținării tinerilor. În a le răsplăti activitatea cum trebuie. Ca director al Uzinei „G” angajăm tineri absolvenți cărora le dădeam casă și îi antrenăm intens în activități de cercetare importante. Mergeau în străinătate, la congrese științifice, și reveneau cu și mai mulți bani. Aici este că cine vrea să facă cercetare rămâne aici și-o face. și chiar dacă unii pleacă, sunt atâția care le iau locul. De aceea nu cred că migrarea tinerilor cercetători în străinătate pună în pericol cercetarea științifică românească.

■ Uni cercetători pun asemenea disfuncții și pe seama faptului că cercetarea românească are mai mulți gestionari, care nu prea corespund: Ministerul Cercetării și Tehnologiei, Academia Română, Departamentul de profil din Ministerul Educației Naționale.

- Disfuncții provin mai cu seamă din nerespectarea cerințelor specifice fiecărui dintre domeniile amintite. Ministerul Cercetării și Tehnologiei ar trebui să lucreze pe bază de programe. Rolul Academiei Române este să coordoneze cercetarea pe întregă paletă a culturii, a artei, a științelor exacte, iar rolul Ministerului Educației Naționale este, așa cum il arată și numele, să facă educație prin știință viitorului, nu a trecutului. Ceea ce presupune dotarea catedrelor cu o bază materială corespunzătoare, pe care acum ele n-o au.

■ Cum apreciați problema migrării tinerilor cercetători în străinătate? Ce-ar trebui făcut pentru ca ei să-și găsească locul aici, în țară?

- Cred că este o falsă problemă. Toate institutele serioase de cercetare angajează tineret. Ieri am fost la Institutul „G. Călinescu”. Au angajat 10 tineri. Alții fac la fel. Că rămân sau nu, depinde de institut. Depinde de cum îi antrenează în activitate. Adevarul este că cei ce pleacă în străinătate nu întotdeauna se duc să facă știință, ci să facă bani. Aici este izvorul menținării tinerilor. În a le răsplăti activitatea cum trebuie. Ca director al Uzinei „G” angajăm tineri absolvenți cărora le dădeam casă și îi antrenăm intens în activități de cercetare importante. Mergeau în străinătate, la congrese științifice, și reveneau cu și mai mulți bani. Aici este că cine vrea să facă cercetare rămâne aici și-o face. și chiar dacă unii pleacă, sunt atâția care le iau locul. De aceea nu cred că migrarea tinerilor cercetători în străinătate pună în pericol cercetarea științifică românească.

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ

(Continuare din pag. 1)

■ Aici mai survine o condiție a reușitei, pe care cercetătorii o acuză ca fiind inexistentă: banii. În lipsa resurselor financiare, cum pot elabora programe și, mai cu seamă, cum le poți realiza?

- Tocmai de aceea spuneam la început – roiau ideea – că obiectivul primordial al cercetării este nu doar să producă, ci să vândă, să ofere ceva util și necesar societății. Astfel apar și resursele de finanțare. Nu spun că este ușor să-ji concentrezi activitatea pe oferă, în loc de cerere. Dar o asemenea adaptare este absolut necesară într-o economie de piață. și, într-adevăr, o asemenea adaptare cere inteligență, dar cine poate concura cercetătorul științific în inteligență? Iată, deci, că multe atuur sunt de partea lui. Important este să le valorifice din proprie inițiativă, să nu se lasă dominat de greutăți, ci să se depășească prin însăși inteligența lui.

**REVISTA
OPINIA
națională**
Director:
**Prof.univ.dr.
Aurelian BONDREA**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tinereții, Sector 4, Telefon: 330.40.40/interior 182
Revista OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci

Revista se poate procura prin abonament la toate oficile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.
Costul unui abonament trimestrial este de 8.400 lei.
De asemenea, solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plată prin mandat postal sau dispozitie de plată pe adresa: Fundația "România de Mâine", Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tinereții, Sector 4, București, Cont 451.00.972-B.C.R.-S.M.B.
Machetarea computerizată și tiparul executate de LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI TIPOGRAFIA FUNDАЦИИ "ROMANIA DE MAINE"

la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

ION BITAN - Peisaj din Limanul

STRATEGIILE DEZVOLTĂRII ECONOMICE ÎN ANII '90

Prof.univ.dr.Constantin MECU

Când decaderea și marasmul economiei românești au devenit cronice, când viața cetățenilor devine pe zi ce trece tot mai grea, când conflictele sociale izbucnesc pretutindeni, preocuparea pentru analiza teoretică a fenomenelor economice poate părea superfluă, neavenuță. Adevărul este de fapt că tocmai în perioadele de involuție a sistemului economic, o bună abordare teoretică este cel mai necesar și mai practic demers de care are nevoie societatea.

Conceptul de dezvoltare economică

Teoria economică de piață conține câteva teze privind procesul dezvoltării, larg acceptate de către specialisti.

Dezvoltarea economică exprimă ansamblul transformărilor cantitative și calitative care au loc în structurile economice, tehnico-societative și sociale, în mecanismele economice și în comportamentul agenților economici care întrețin o evoluție optimă a creșterii economice, a modernizării și eficiențizării economice.

Creșterea economică se definește prin dinamica indicatorilor macroeconomici într-o perioadă determinată de timp. Sensul esențial al acestor dinamici este pozitiv, exprimat în sporirea, diversificarea și îmbunătățirea calitativă a bunurilor și serviciilor necesare asigurării cererii piețelor.

Schimbările structurale reprezintă o paradigmă complexă, integratoare, care include:

- modelarea formelor de proprietate în funcție de cerințele principiului eficienței și raționalității economice și sociale;

- modernizarea compoziției de ramură, subramură a economiei naționale, a nomenclatorului de bunuri și servicii, translația permanentă spre acelle segmente care valorifică superior resursele materiale, financiare și umane;

- evoluția agenților economici spre comportamente specifice liberei concurențe, performanței și succesului individual, respectării legilor pieței și reglementărilor sociale, asigurării unui climat social echilibrat, optimist, încrezător în capacitatea de realizare a obiectivelor dezvoltării etc.

Nu există dogme care să prescrie dozele în care să se combine componentele schimbărilor structurale. Măsura eficienței lor este gradul de satisfacere a nevoilor individuale și colective, persistența și progresul comunităților umane.

Confruntarea dintre teorie și realitatea economică

Produsul Intern Brut (PIB), global și pe locuitor, în anii '90 s-a situat permanent sub nivelul anului 1989 aflat și acesta la dimensiuni inferioare față de perioadele precedente. Ecartsul dintre nivelul acestui indicator la începutul perioadei și cel înregistrat pe parcursul anilor '90 s-a făcut enorm, ajungând în unele momente la 50% din nivelul anului 1990.

Prăbușirea celui mai semnificativ indicator al creșterii macroeconomice nu a fost nici uniformă, nici continuă. PIB-ul a înregistrat rata negativă în anii 1990 (-5,6%); 1990 (-12,9%); 1992 (-8,8%). 1997 (-6,6%). În 1993 prăbușirea a fost stopată, realizându-se în 1994, 1995 și 1996 anumite recuperări, insuficiente însă pentru a mai atinge nivelul din 1990. În 1997

și în prima jumătate a acestui an (1998) evoluția PIB-ului și-a reluat evoluția descreșcândă.

Mișcarea oscilatorie, cu tentă predominant negativă a PIB-ului este imputabilă majorității sectoarelor și factorilor care contribuie la formarea sa, cu prioritate industrii, transporturilor și serviciilor (cu excepția celor finanțări-bancare). Doar agricultura mai atenuat consecințele involuției dramatice suferite de economie.

Poansamblul economiei românești, în perioada 1990-1998 (primele 6 luni) a avut loc, aşadar, nu o creștere, ei o descreștere economică fără precedent în istoria modernă a României.

Trăsătura importantă a acestui fenomen pe care îl vom numi **descreșterea economică durabilă** o constituie asocierea dintre dimensiunea absolută a rezultatelor macroeconomice și deteriorarea gravă și pe termen lung a înseși premisiilor dezvoltării economice. Capacitateile de producție, supuse în mod natural procesului uzurii au fost lăsate în paragină, dezafectate, ori pur și simplu distruse fizic. Resursele finanțare au fost detinute de la dezvoltarea spre consum, speculații sau lăsate să se scurgă, fără echivalent, spre exterior. Mâna de lucru a fost grav afectată de descalificare, dezocupare și deznaționalizare, concomitent cu reducerea absolută a populației țării. Piața internă a înregistrat fără întrerupere contracții permanente în toate componente sale: consumul privat, consumul public, investițiile. Piețe externe vaste, compatibile cu nivelul și posibilitățile ofertei românești au fost părăsite.

(Va urma)

REFLECȚII APOLITICE NOUA GEOPOLITICĂ A LUMII

(O mențiune specială privind Brazilia)

Caius Traian DRAGOMIR

Trăim încă într-o epocă în care principiul echilibrului european (eventual internațional, global sau chiar intern, ca echilibru al puterilor în stat) este un obiectiv urmărit, căruia i se acordă atenție și importanță. Enunțat și instituit în urmă cu peste trei secole de Franța, în plină domnie a regelui Ludovic XIII, grație inteligenței, voinei și abilității politice a Cardinalului Richelieu, acest principiu de divizare a continentului european în structuri statale și alianțe opuse a venit să se substituie principiului imperial constând în adaptarea universală a unei hierarhii imobile a puterilor. Europa – și cu atât mai mult lumea – este prea mare pentru a se lăsa dominată de o singură autoritate, pentru a recepta efectele unei singure surse de influență, susțină celebrii cardinali. Astăzi Europa se organizează după concepția lui Richelieu (vezi dualitatea Uniunii Europeană Comunitatea Statelor Independente, plus zona censușă a României, Slovaciei, Bulgaria), în timp ce lumea apartine, cel puțin sub raportul interacțiunilor de ansamblu, ideii imperiale. Și totuși un principiu de echilibrare a puterilor se afirmă astăzi la scară planetară; echilibrarea globală nu are loc însă într-un sistem de opozitii, ci în forma circularității în exprimarea capacitații maxime de dezvoltare – ceva asemenea manevrei rotației cadrelor în administrație, sau a accesului partidelor la putere, în sistemul electoral democratic. O autoritate statală sau un centru de influență economică rămâne fix și obligă la rotația posturilor pe titluri altor instituții. Similar, la nivel mondial o superputere domină în chip stabil scenă relațiilor internaționale, în timp ce ocupanții locurilor următoare ale hierarhiei politico – economice a lumii își schimbă într-un ritm stupefiant pozițiile. Fie că această dinamică este provocată prin mijloace politice, finanțare sau economice, ori înțind de imagine, fie că ea se instalează spontan, rezultatul este același – schimbarea generează stabilitatea; imposibilitatea de a ține pe termen lung o poziție constantă avantajoasă conduce la obiective internaționale mai curând compleze, pentru puterile care altminteri ar putea intra în dispută, așa cum s-a întâmplat la apariția conflictelor mondiale armate, ucigașoare, sau a războiului rece.

După perioada de stupeare care urmează celui de al doilea război mondial, după o epocă de etatism economic occidental, de control generalizat al prețurilor, de naționalizări în întregă lume liberă (cu excepția Statelor Unite), demarează, pe baze în același tip liberal-capitaliste, dar și sociale, economia germană. Germania renăște ca mare putere prin ceea ce s-ar putea numi un adevarat miracol. Reîntarea, puternică și rapidă, a Germaniei în prim-planul istoriei este urmată de două evenimente majore: afirmarea puterii de creștere a economiei și tehnologiei japoneze și a poziției strategice, militare și politice preeminentă a noii Franțe, a Republicii a V-a. Odată ce Japonia devine a doua putere economico-financiară a lumii, cinci

țări asiatici extrem-orientale (Coreea de Sud, Taiwanul, Singapore, Hong Kong, Malaezia) au început să facă o dură concurență Japoniei, ca ritm de creștere și succese industriale, comerciale și financiare. China reprezintă al patrulea val al aspirației la titlul de prima putere a lumii, depășită doar de singura superputere. India se lansează acum, în aceeași cursă, reprezentând o a cincea variantă în procesul de pasaj circular al puterii manifestate în ritmuri de creștere enorme și în dezvoltarea unei foarte mari capacitați de export, în dominarea piețelor și în atragerea electivă a investițiilor. India este acum în vîrful ritmului de ascensiune. Care va fi țara care va prelua în următorii ani – eventual pentru următoarele decenii – mișcarea de aglomerare a disponibilităților economice naționale către vîrful piramidei performanțelor mondiale?

Unde se va situa originea viitorului vector de creștere economică, politică, eventual strategic? Sună toate motivele să credem că succesoarea Indiei, în acest proces, va fi Brazilia. Această țară deține în acest moment resursele naturale și demografice necesare deschiderii unei astfel de perspective, are o cultură deținătoare de potrivită susținerei unei acțiuni de dezvoltare rapidă, dispune de relații internaționale de natură să o sprinje și a ajuns la o formulă politică adecvată unei bune administrații la scară națională.

Evoluția ciclică a puterilor economice din vecinătatea vîrfului piramidei națiunilor nu este o simplă întărire. Atunci când Japonia a perclitat prea

îndelung și prea masiv exporturile americane, o devalorizare de durată a dolarului a redus economia japoneză la o stagnare întinsă pe un lung număr de ani și la o incapacitate patentă de redresare (desigur, în limitele marii forțe de care această țară continuă să dispună). Dificultățile financiare japoneze au generat criză în toate economiile extrem-orientale, criză care a atins în cele din urmă și China, țară întrată mai târziu în regimul de creștere economică liberă și rapidă. În schimb, degradarea economico-politică pe teritoriul fostei Uniuni Sovietice a făcut ca, la nivel internațional, să fie potrivită susținerea Indiei – țară cu o puternică bipolaritate culturală, în același timp extrem de modern-occidentală și de tradițională, îmbinând avantajul consumurilor mici și al inițiativei deosebit de dinamice. Brazilia – dezvoltarea acestei țări – va fi necesară linii planetare pentru că în sudul Americii nu poate să nu apără o mare putere, către vreme Europa și Asia oferă istorie contemporană competitori puternici în arena finanțelor, economiei și strategiei.

Napoleon Bonaparte spunea că o țară face politica geografiei sale. Într-o lume a comunicărilor și transporturilor globale, o țară se poate atașa spațiului geografic potrivit politicii sale, inversând sensul relației propuse de aforismul napoleonian. Șansele maxime ale României se află acolo unde apar puteri mari care nu și-au constituit încă „zonele de coperșire”. India este o astfel de țară; Brazilia intră cu prioritate într-un calcul vizând viitorul.

Europa unită, de la Atlantic și până la Urali, este încă o speranță exagerată – o Europa lipsită de ostilități între aceleași limite geografice reprezentă un obiectiv rezonabil. O putere care domină – cel puțin în sensul unei prevalențe inreducibile – integral un continent este o putere care controlează planeta. Faptul nu este accesibil, de o parte a Euroasiei, pentru Germania sau, de cealaltă parte, pentru Japonia sau China. Pentru acest motiv, India este absolut necesară echilibrului asiatic. Rusia nu este o contrapondere suficientă pentru Europa Occidentală. Brazilia va avea de jucat rolul unui noi Europe – a Europei de dincolo de Atlantic, așa cum altădată Indiile de Răsărit își găseau echilibrul, în aspirațiile europene, în Indiile de Vest.

Am avut ocazia să constată marele interes pe care personalitatea braziliene de prim nivel în vizită la București îl acordă României – Josè Sanej, scriitor și fost președinte al Braziliei, filosoful Olavê de Carvalho, Americo Luz, ministru, președintele Tribunalului Suprem, apoi comandanțul Academiei Militare Braziliene și alții.

Am avut, de asemenea, ocazia să urmăresc din interior potențialul de dezvoltare a Braziliei – aceasta într-un context general sud-american foarte favorabil în ansamblu. Ne aflăm, geografic, în Europa, într-o Europa la care cultură aderăm, căreia îl aparținem – nu însă suficient și prin disponibilitățile noastre politico-economice actuale. **Brazilia poate reprezenta pentru noi o altă Europă**, o Europa a perspectivelor de împlinire a voinei noastre de creștere economică și de contact spiritual în istorie.

BRĂDUF COVALIU - Fată din Oaș

EMINESCU ÎN UNIVERSALITATE

Prof. univ. dr. Ion Dodu BĂLAN

Motto: „Universalitatea unui poet, cind nu confundă cu ejemera notorietate, este împrejurarea prin care opera se adâncește în timpul și spațiu pe care le exprimă, rese din limitele epocii sale și ale tărîi unde a trăit flină și devine intelligibile întregii umanități”

G. Călinescu

Eminescu este un poet național, în sensul cel mai profund și mai complex al cuvântului, și tocmai de aceea și universal, în totă plinătatea acestor noțiuni, cu semnificații atât de diverse și, nu o dată, contradictorii. El este expresia cea mai înaltă a spiritualității românești, așa cum Homer este al celor greci, Vergilius al celor romane, Dante al italieniei, Cervantes al spaniolei, Camoës al portughezei, Shakespeare al englezilor, Goethe al germaniei, V. Hugo al francezilor, Pușkin al celor rusești, Petofi al celor ungurești și.m.d.

Eminescu este în vizionarea lui Noica „omul total al culturii românești”, este „susfletul nostru”. El trece prin timpul și spațiul nostru istoric cu o fluiditate de nestăvilit, de aceea istoricul literar G. Bogdan-Duică îl numește „râu susflet”. În aceeași vizionă a legăturii organice cu țara și neamul, Nicolae Iorga spunea că drumurile acestui neam trec prin inimă lui Eminescu, încât genialul poet – adăuga Iorga – a devenit „expresia integrală a susfletului românesc”. Mihail Sadoveanu îl vedea ca pe un scafandru uimitoare în adâncurile spiritualității românești. Cu asemenea atribute ale personalității sale, Eminescu este geniu tutelar al identității noastre, prin ele, el a pășit pe meridianele lumii, fiind tradus în peste 54 de limbi și dialecte. Opera lui e o creație deschisă tuturor generațiilor și tuturor neamurilor...

Îată de ce, în evocarea operei eminesciene nu au loc morga scorioasă sau spiritul rutinier, biferesc, dar nici impertinența irresponsabilă, arroganță, pretins „elitistă, pornită să demoleze, să

revizualisează absurd marile valori ale culturii românești. Se eade să nu ignorăm faptul că trăim într-o vreme de agresiuni vulgare și de atacuri violente, cu nimic justificate, împotriva lui Eminescu și, prin el, împotriva neamului său, a lumii românești, în tot ceea ce are ca mai semnificativ, căci, cu îndreptățire, zicea Victor Hugo: „Un poete e est un mond enfermé dans un homme”. În Eminescu – poet național în toată plinătatea acestei noțiuni – e răsfrântă lumea românească de la Decebal la Cuza Vodă și la eroii războiului de Independență, de la anonimii populari care din afund de vreme au creat doinele, basmele, baladele și limba „ca un fugure de miere”, până la genialii săi prieteni de la „Junimea”. A oglindit în opera sa lumea românească „de la Nistru, până la Tisa” și susfletul românesc, cu Dorul și Omenia, pe care el s-a structurat prin vreme.

Opera eminesciană este oglinda cea mai curată și mai cuprinzătoare în care s-a reflectat acest susflet al românlui pe care genialul gazetar îl vedea „viteză în război, muncitor și liniștit în timp de pace, grăitor de adevăr și senin, drept și bun la inimă ca un copil, care nu e capabil nici de trădare, nici de infamie”.

Eminescu a realizat în opera sa cel mai autentic portret etnopsihologic al românlui, portret pe care zecile de traduceri îl au înfășiat lumii de pe toate continentele. Pentru a consemna prezența operei eminesciene în lume ar fi nevoie de o carte voluminoasă. Aici vom semnala doar câteva date și aspecte care ni se par foarte semnificative. La început, Eminescu a avut parte să fie tradus în germană de o regină poetă, Carmen Sylva. Traducerile ei au fost completate și editate de Mite Kremnitz, la Leipzig, în 1881: „Rumänische Dichtungen”. Tot în germană î-a tradus, în 1892, Emanoil Grigorowitsch. În limba lui Goethe îl-a înfășat magistral, mai târziu, Franyo Zoltan și Alfred Margul Sperber. În franceză au tradus din poezia lui Eminescu, Lucien Bazin, care i-a închinat, la

Cu zăcăminte ei de bogății spirituale și frumuseți stilistice, atât de specifice, poezia lui Eminescu s-a bucurat de receptare pe măsură în variate limbi. Specialiștii susțin că ea și-a păstrat valoarea intrinsecă în limbile germanice, române, slave, finougrice, în sanscrită, albaneză, greacă, latină, arabă, chineză, japoneză, hindu,

bengali, idiș, grecă și chiar esperanto. Numeroși sunt traducătorii talentați, care au învățat limba română, în primul rând pentru cunoașterea căt mai profundă a poeziei eminesciene.

Pe baza cunoașterii temeinice a limbii române și a operei lui Eminescu, specialiști de certă valoare au elaborat lucrări de referință despre genialul poet. Primul studiu monografic î-a elaborat la Universitatea din Budapesta, ca teză de doctorat, în 1895, Elie Miron Cristea, viitorul Patriarh al României. E o lucrare cu totul remarcabilă, rămasă necunoscută, până la editarea și punerea ei în circulație în limba română, de către I.P.S.S. Mitropolitul Ardealului, Antonie Plămădeală, eminent om de cultură, scriitor și istoric literar, Cercetătoarea italiană Rosa Del Conte, șefă Catedrei de Limba română de la Universitatea Sapienza, a scris o lucrare de referință: *Mihai Eminescu și dell'Assoluto*, Roma 1961, tradusă în română de Marian Papahagi, în 1989 și publicată la Ed. Dacia cu o Postfață de Mircea Eliade și o Prefață de Zoe Dumitrescu - Bușulenga. Șeful catedrei de românistă de la Sorbona, Alain Gillermou, a publicat teza de doctorat *La génése interieure de la poésie d'Eminescu*. În limba rusă a publicat studii despre Eminescu, Juri Zajincikowski de la Universitatea Lomonosov din Moscova și Juri Kojevnikov, iar în limba maghiară a publicat o strălucită lucrare Ladislau Galdi: *Stilul poetic al lui Mihai Eminescu*, apărută și în română, la București.

Eminescu e prezent, de asemenea, în enciclopedii și dicționare de profil literar din America, Franța, Cehia, Italia, Germania etc., opera lui fiind receptată și apreciată de diverse

școli, curente și direcții literare. Și totuși, poate și din pricina noastră, e prea puțin cunoscut. Iată un singur exemplu. Un poet francez, plecat din România, deci bun cunoscător al poeziei eminesciene, un poet suprarealist din gruparea Vinea, Voronca, Fundoianu, Tristan Tzara, a scris în 1961: „Sunt de păcate că ne aflăm în fața unuia dintre cei mai mari poeți ai lumii, egal cu Hölderlin, Leopardi sau Gérard de Nerval (...). Cu toate asta, notorietatea mondială a lui Eminescu, cel puțin în ceea ce privește Franța, este deosebit de a fi acela pe care ar merită opera sa și de care ar fi trebuit să se bucure în mod legitim”.

La o asemenea bucurie viații și scriitoarei franceză de origine română, Elena Văcărescu, când, în 1934, scria: „Va veni poate o vreme când neamul nostru se va impune străinilor cu destulă forță pentru ca aceștia să consimtă să ne învăță limba, după cum noi învățăm engleză pentru a-l citi pe Byron. Atunci va intra cu adevărat Eminescu în circulația universală”.

Astăzi, problema aceasta a învățării limbii române pentru a-l putea citi pe Eminescu este și mai complexă și mai complicată decât oricând. A scăzut mereu preocuparea pentru ea la oamenii politici, la forurile care îndrumă învățământul și cultura. Au scăzut sentimentul mândriei și demnității naționale, respectul pentru valorile create de neamul românesc în două milenii și căte altele ...

Și totuși, opera eminesciană spune lumii, în limba Mioriței, de care râd netrebniții azi, cine și cum suntem ca descendenți din daci și din romani, ce credem despre Demiurg, despre geneza lumii, despre spațiu și timp, despre viață și moarte, despre iubire și ură, despre raportul omului cu natura și cu celelalte neamuri, despre vremelnicie, caducitate și veșnicie, despre împărați și proletari, îngeri și demoni, venere și madone, despre modelele glorioase ale trecutului și epigonii neisprăviti, despre pace și război, patrie și patriotism, despre nefericitul om trădător de rând, și nefericitul geniu, despre viciu și virtute, despre adevăr, dreptate și libertate, căci pentru el „dreptatea și libertatea nu sunt numai un nume”

Eminescu e prezent, de asemenea, în enciclopedii și dicționare de profil literar din America, Franța, Cehia, Italia, Germania etc., opera lui fiind receptată și apreciată de diverse

EUFONIA EMINESCIANĂ

ÎNSEMNĂRI DESPRE CONCERTUL CORULUI UNIVERSITĂȚII „SPIRU HARET”

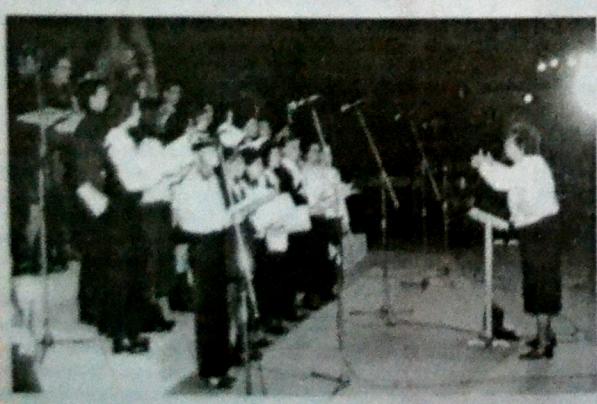
Doru POPOVICI

În ziua de 15 iunie 1998, „Ziua celui nemurit de popor, Sfântul Mihai Eminescu”, ..., în cadrul Facultății de Muzică de la Universitatea „Spiru Haret”, dirijor și conferențiar universitar Silvia Sierieriu, corul instituției și pianista, profesora universitară Marieta Leonte, ne-au înfășiat un splendid concert coral, în care, pe prim plan s-au situat opusuri de I.D. Chirea și Paul Constantinescu, concepute pe versurile celui nemurit de popor, unicul Eminescu! Au mai fost prezentate piese de Arkadelt, Certon, Lazarus, Friderici, Haendel, Mozart. Toate, la un înalt nivel artistic. Dovedindu-ne că această formăție, înhumată cu o nobilă și tulburătoare

dăruire de maestra Silvia Sierieriu, poate să reprezinte o parte din rodnică muncă a facultății respective, atât pe plan național, cât și universal. Calitatea sonorităților, simțul armonios și polifonic, varietatea nuanțelor coloristice, precum și construcția solidă – toate aceste calități ale muzicienilor trebuie puse într-un con de lumină torențial! O mențiune specială pentru prezentarea studentei Nacu Ana-Maria. A fost o zi a „eufoniei eminesciane”, prefațată, cu o forță expresivă, râscolitoare și cu o documentare multilaterală, de binecunoscute critice, doctor și profesor universitar, Ion Dodu Bălan, cel ce a pus într-un con de limpezini, rolul și locul poeta în cultura lumii. În ceea ce ne privește, poemul nostru

„Limbă noastră”, conceput pe versurile lui Mateevici, acesta a fost înfășit, impresionant! Meditând la exceleenta seară organizată de maestrul Victor Giuleanu, la meritele Facultății de Muzică a Universității „Spiru Haret”, ale Fundației „România de Mâine”, în frunte cu profesorul universitar, doctor Aurelian Bondrea, gândurile no-nu alegă spre nemuritoarele cuvinte ale lui George Călinescu, dedicat lui Eminescu – cuvinte cu care încheiem microseul nostru.

„Ape var secu în albie și peste local îngropării sale va răsări pudure sau ceteate și căte o stea va veșteji pe cer în depărtări, până când acest pământ să-si strângă totale sevele și să le ridice în ţeava subire a altui crin de târâa parfumurilor sale”

CORUL UNIVERSITĂȚII
„SPIRU HARET”